

**Wytyczne w sprawie ujmowania oraz
wyceny aktywów i zobowiązań innych
niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe**

1. Wstęp

- 1.1. Niniejsze wytyczne zostały opracowane zgodnie z art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 (zwanego dalej rozporządzeniem EIOPA)¹.
- 1.2. Niniejsze wytyczne odnoszą się do art. 75 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE (zwanej dyrektywą Wypłacalność II)² oraz do art. 7-16 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35³.
- 1.3. Niniejsze wytyczne skierowane są do organów nadzoru w ramach dyrektywy Wypłacalność II.
- 1.4. Niniejsze wytyczne mają na celu ułatwienie zbieżności praktyki zawodowej w państwach członkowskich oraz wspieranie zakładów w ujmowaniu oraz wycenie aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.
- 1.5. Dyrektywa Wypłacalność II oraz rozporządzenie delegowane (UE) 2015/35 generalnie przewidują dla zakładów ujmowanie i wycenę aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zgodnie z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej (zwanymi dalej „MSSF”) przyjętymi przez Komisję Europejską zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady⁴, poza przypadkami braku zgodności z art. 75 dyrektywy Wypłacalność II.
- 1.6. Rozporządzenie delegowane (UE) 2015/35 jasno określa, w jakich przypadkach metody wyceny nie są zgodne z podejściem do wyceny określonym w art. 75 dyrektywy Wypłacalność II i dlatego stosować inne zasady dotyczące wyceny lub korekty niż MSSF.
- 1.7. Art. 9 ust. 4 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35 określa te kryteria, które należy spełnić, jeżeli zakład chce ujmować i wyceniać aktywa lub zobowiązania w oparciu o metodę wyceny, którą wykorzystuje do przygotowania rocznego lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego. EIOPA celowo nie oceniła, które lokalne zasady rachunkowości, stosowane w rocznych lub skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, są zgodne z art. 75 dyrektywy Wypłacalność II. EIOPA przekazała jednak informacje dotyczące zasad określonych w dyrektywach o rachunkowości.
- 1.8. Niniejsze wytyczne odnoszą się do rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35, które określa zasady dotyczące ujmowania oraz pomiaru na potrzeby wyceny

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/79/WE (L 331 z 15.12.2010, s. 48)

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz.U. L 335 z 17.12.2009, s.1)

³ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz.U. L 12 z 17.1.2015, s. 1)

⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości (Dz.U. L 243 z 11.9.2002, s.1)

aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. Kiedy w wytycznych jest mowa o „wycenie”, definiuje się ją jako wycenę zgodnie z art. 75 dyrektywy Wyłatalność II.

1.9. Jeżeli terminy nie zostały zdefiniowane w niniejszych wytycznych, uznaje się, że mają one znaczenie nadane w aktach prawnych przywołanych we wprowadzeniu.

1.10. Wytyczne stosuje się od dnia 1 stycznia 2016 r.

Wytyczna nr 1 - Istotność

1.11. Wyceniając aktywa i zobowiązania, zakłady powinny brać pod uwagę zasadę istotności określoną w motywie 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35. W odniesieniu do oceny istotności należy uznać, że pomiary kwartalne mogą w większym stopniu polegać na szacunkach i metodach oszacowań niż pomiary odnoszące się do rocznych danych finansowych.

Wytyczna nr 2 - Spójność stosowania metod wyceny

1.12. Zakłady powinny stosować techniki wyceny w sposób spójny. Zakłady powinny także zastanowić się, czy w wyniku zmiany okoliczności, w tym wymienionych poniżej, nie jest wymagana zmiana technik wyceny lub ich stosowania w związku z tym, że taka zmiana spowoduje bardziej odpowiedni pomiar zgodnie z art. 75 dyrektywy Wyłatalność II.

Zmiany takie mogą obejmować następujące elementy:

- a) nowa sytuacja na rynku, która zmienia warunki rynkowe;
- b) dostępność nowych informacji;
- c) wcześniej wykorzystywane informacje nie są już dostępne;
- d) poprawa technik wyceny.

Wytyczna nr 3 - Nieruchomości inwestycyjne i inne nieruchomości: alternatywne metody wyceny

1.13. Dla celów art. 10 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35 dokonując wyceny nieruchomości inwestycyjnych lub innych nieruchomości, zakłady powinny wybrać metodę zgodnie z art. 10 ust. 7 tego rozporządzenia, zapewniającą najbardziej reprezentatywne szacunki dla kwoty, za którą aktywa można wymienić, na warunkach rynkowych, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Zgodnie z art. 10 ust. 6 rozporządzenia metody te powinny opierać się na:

- a) bieżących cenach, na rynku aktywnym, nieruchomości innego rodzaju, w innym stanie lub lokalizacji lub objętych innymi warunkami wynajmu lub innymi warunkami umownymi skorygowanymi tak, aby odzwierciedlać te różnice;

- b) niedawnych cenach podobnych nieruchomości na mniej aktywnych rynkach dostosowanych, aby odzwierciedlić zmiany w warunkach gospodarczych, które nastąpiły od dnia transakcji zrealizowanych po tych cenach;
- c) prognozach zdyskontowanych przepływów pieniężnych opartych na wiarygodnych szacunkach przyszłych przepływów pieniężnych, popartych przez warunki wynajmu lub inne warunki umowne oraz w miarę możliwości przez zewnętrzne dowody, takie jak aktualna rynkowa wysokość czynszu za podobne nieruchomości w tej samej lokalizacji i w tym samym stanie, z zastosowaniem stóp dyskontowych, które odzwierciedlają bieżącą rynkową ocenę niepewności co do kwoty i terminu przepływów pieniężnych.

- 1.14. W niektórych przypadkach różne elementy wymienione wyżej mogą sugerować różne wyceny nieruchomości. Zakład powinien przeanalizować przyczyny takich różnic, aby określić najbardziej reprezentatywną szacunkową wycenę wśród szeregu szacunków.
- 1.15. Kiedy zakłady określają wycenę nieruchomości, powinny uwzględnić zdolność uczestnika rynku do generowania zysków ekonomicznych poprzez największe i najlepsze wykorzystanie nieruchomości lub poprzez sprzedaż jej innemu uczestnikowi rynku, który wykorzysta nieruchomość w największy i najlepszy sposób.

Wytyczna nr 4 - Nieruchomości inwestycyjne i inne nieruchomości: dowody na poparcie wyceny

- 1.16. Jeżeli wycena bilansowa oparta jest na ocenie formalnej lub innych informacjach, przed dniem bilansowym, zakłady powinny być w stanie wykazać przed swoim organem nadzoru, że dokonano wszelkich niezbędnych korekt, aby odzwierciedlić zmiany wartości między dniem formalnej oceny lub dniem zgromadzenia innych informacji a dniem bilansowym.

Wytyczna nr 5 - Zobowiązania finansowe i własna zdolność kredytowa

- 1.17. Wyceniając zobowiązania finansowe, zakłady powinny zastosować odpowiednie techniki, aby określić wartość, za jaką zobowiązania mogą zostać przeniesione lub uregulowane, na warunkach rynkowych, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji, bez korekt mających na celu uwzględnienie zmian własnej zdolności kredytowej zakładu po początkowym ujęciu zobowiązania. Techniki te mogą opierać się na:
- a) podejściu oddolnym lub
 - b) podejściu odgórnym.
- 1.18. W podejściu oddolnym zakłady powinny określić własną zdolność kredytową w chwili ujęcia określonego zobowiązania finansowego. Część spreadu krzywej dyskontowej, która odnosi się do własnej zdolności kredytowej, powinna być stała po początkowym ujęciu zobowiązania. W kolejnych wycenach wartość obliczana jest poprzez określenie zmian w wartości wynikających ze zmian sytuacji rynkowej, które wpływają na wartość zobowiązania finansowego, poza zmianami sytuacji rynkowej, które wpływają na własne ryzyko kredytowe.

- 1.19. Kiedy zakłady oceniają zmiany sytuacji rynkowej, które powodują ryzyko rynkowe, powinny ocenić przynajmniej zmiany krzywej stopy procentowej wolnej od ryzyka, cen towarów, kursu walutowego lub wskaźnika cen lub stóp.
- 1.20. W podejściu odgórnym zakłady powinny określić zakres zmiany w wycenie zobowiązania finansowego, którą można powiązać ze zmianami własnej zdolności kredytowej i wykluczyć ją z wyceny.

Wytyczna nr 6 - Udziały kapitałowe w jednostkach powiązanych: metoda praw własności określona w międzynarodowych standardach sprawozdawczości finansowej

- 1.21. Kiedy zakłady wyceniają aktywa i zobowiązania jednostki powiązanej z zastosowaniem metody praw własności określonej w międzynarodowych standardach rachunkowości zgodnie z art. 13 ust. 5 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35 i jeżeli te jednostki powiązane korzystają ze standardów rachunkowości innych niż MSSF, powinny one dokonać koniecznych dostosowań, aby ująć i wycenić aktywa i zobowiązania jednostki powiązanej zgodnie z MSSF.
- 1.22. Stosując art. 13 ust. 5 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35, zakład powinien móc uzasadnić swojemu organowi nadzoru, dlaczego nie obliczył nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami dla jednostek powiązanych zgodnie z art. 13 ust. 4 tego rozporządzenia.

Wytyczna nr 7 - Udziały kapitałowe w jednostkach powiązanych: alternatywne metody wyceny

- 1.23. Jeżeli zakłady wyceniają udziały kapitałowe w jednostkach powiązanych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny zgodnie z art. 13 ust. 1 lit. c) rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35, powinny móc wyjaśnić swojemu organowi nadzoru, dlaczego nie jest możliwe przeszacowanie aktywów i zobowiązań jednostki powiązanej z zastosowaniem standardowej metody wyceny lub dostosowanej metody praw własności.

Wytyczna nr 8 - Zobowiązania warunkowe: Zobowiązania warunkowe wynikające z porozumienia dotyczącego uzupełniających środków własnych

- 1.24. W przypadku porozumień dotyczących uzupełniających środków własnych kontrahenta zakłady powinny dokładnie sprawdzić, czy należy ująć odpowiednie zobowiązanie warunkowe jako pozycję zobowiązań zgodnie z art. 11 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35.
- 1.25. Zakłady powinny móc przedstawić organowi nadzoru uzasadnienie, jeżeli nie ujęły zobowiązania warunkowego w sytuacji, gdy porozumiały się z innym zakładem, w tym z zakładami należącymi do grupy i porozumienie to zostało zatwierdzone jako element uzupełniających środków własnych.

Wytyczna nr 9 - Odroczone podatki dochodowe - ujmowanie i wycena

Dyskontowanie odroczonego podatku dochodowego

1.26. Zakłady nie powinny dyskontować aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Kompensowanie aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego w bilansie określonym w dyrektywie Wypłacalność II

1.27. Zakład powinien kompensować aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego tylko wówczas, gdy ma dające się egzekwować prawo do kompensowania aktywów z tytułu podatków bieżących zobowiązaniami z tytułu podatków bieżących i gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszą się do podatków pobieranych przez ten sam organ podatkowy z tego samego zakładu.

Ujmowanie i wycena aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego

1.28. W przypadku niewystarczających dodatnich różnic przejściowych, które mają się odwrócić w tym samym okresie co oczekiwane ujemne różnice przejściowe, zakłady powinny ocenić prawdopodobieństwo powstania dochodów do opodatkowania w tym samym okresie co odwrócenie ujemnych różnic przejściowych lub w okresach, w których strata podatkowa wynikająca ze składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego może zostać rozliczona z okresami poprzednimi lub przyszłymi.

1.29. Prognozując dochody do opodatkowania i oceniając prawdopodobieństwo powstania wystarczających dochodów do opodatkowania w przyszłości, zakład powinien:

- a) wziąć pod uwagę, że nawet znaczne zyski w przeszłości mogą nie stanowić wystarczającego dowodu dla przyszłych zysków;
- b) wziąć pod uwagę, że poziom niepewności dotyczący przyszłych dochodów do opodatkowania wynikających ze spodziewanych nowych obszarów działalności rośnie w miarę wydłużania się okresu prognozy, w szczególności gdy oczekuje się, że te prognozowane zyski wzrosną w okresie wykraczającym poza zwykły cykl planowania zakładu;
- c) wziąć pod uwagę, że niektóre przepisy podatkowe mogą opóźnić lub ograniczyć odzyskanie nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych;
- d) unikać podwójnego uwzględniania: dochody do opodatkowania wynikające z odwrócenia dodatnich różnic przejściowych powinny zostać wykluczone z szacowanych przyszłych dochodów do opodatkowania, jeżeli zostały wykorzystane do poparcia ujęcia aktywów z tytułu odroczonego podatku;
- e) zadbać, aby prognozy dotyczące dochodów do opodatkowania były zarówno wiarygodne, jak i spójne z założeniami dla innych prognozowanych przepływów pieniężnych. Założenia dla prognoz powinny

w szczególności być spójne z założeniami dla wycen rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i aktywów w bilansie wypłacalności.

Wytyczna nr 10 - Odroczone podatki dochodowe - dokumentacja

1.30. Zakłady powinny móc przekazać organom nadzoru, na ich żądanie, przynajmniej informacje wynikające z ewidencji zakładów:

- a) źródła różnic przejściowych, które mogą prowadzić do ujmowania odroczonego podatku dochodowego;
- b) informacje dotyczące zasad ujmowania i wyceny stosowanych do odroczonego podatku dochodowego;
- c) w odniesieniu do każdego rodzaju różnicy czasowej i w odniesieniu do każdego rodzaju nierozliczonej straty podatkowej i niewykorzystanej ulgi podatkowej obliczenie kwoty ujętych aktywów lub zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz założenia bazowe dla tej kwoty;
- d) opis ujęcia aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego obejmujący co najmniej:
 - istnienie dodatnich różnic przejściowych związanych z tym samym organem podatkowym, tym samym zakładem podlegającym opodatkowaniu i tym samym rodzajem podatku, które mogą odwrócić się w tym samym okresie czasu co spodziewane odwrócenie ujemnych różnic przejściowych, lub, w stosownym przypadku, powodują powstanie kwot podlegających opodatkowaniu, od których można odpisać nierozliczone straty podatkowe i niewykorzystane ulgi podatkowe przed ich wygaśnięciem;
 - w przypadku istnienia niewystarczających dodatnich różnic przejściowych związanych z tym samym organem podatkowym, tych samych zakładów podlegających opodatkowaniu i tych samych rodzajów podatku dokumentację potwierdzającą, że prawdopodobne jest, że jednostka będzie miała wystarczający dochód do opodatkowania związany z tym samym organem podatkowym, tym samym zakładem podlegającym opodatkowaniu i tym samym rodzajem podatku w tym samym okresie co odwrócenie ujemnych różnic przejściowych lub w okresach, w których strata podatkowa wynikająca ze składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku może zostać rozliczona z okresami poprzednimi lub przyszłymi lub, w stosownym przypadku, że i prawdopodobne jest, że zakład będzie miał dochód do opodatkowania przed wygaśnięciem nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych.
- e) informacje dotyczące kwoty i terminu wygaśnięcia, o ile istnieją, ujemnych różnic przejściowych, nierozliczonych strat podatkowych i niewykorzystanych ulg podatkowych, dla których aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są lub nie są ujęte.

Wytyczna nr 11 - Traktowanie odroczonego podatku dochodowego, kiedy jednostki są wyłączone spod nadzoru nad grupą

- 1.31. Zakłady powinny przestrzegać następujących zasad dotyczących ujmowania odroczonego podatku dochodowego, kiedy jednostki powiązane są wyłączone spod nadzoru nad grupą zgodnie z art. 214 ust. 2 dyrektywy Wyłącalność II:
- a) kiedy udziały kapitałowe w jednostkach powiązanych są wyłączone spod nadzoru nad grupą zgodnie z art. 214 ust. 2 lit. a) dyrektywy Wyłącalność II, odroczonego podatek dochodowy związany z tą wyłączoną jednostką nie powinien być ujmowany na poziomie indywidualnym ani grupowym;
 - b) kiedy udziały kapitałowe w jednostkach powiązanych są wyłączone spod nadzoru nad grupą zgodnie z art. 214 ust. 2 lit. b) lub c) dyrektywy Wyłącalność II, odroczonego podatek związany z tą jednostką powiązaną nie powinien być ujmowany na poziomie grupowym.

Wytyczna nr 12 - Stosowanie metod wyceny wykorzystywanych w rocznych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych zgodnie z art. 9 ust. 4 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35

- 1.32. Zakłady stosujące odstępstwo z art. 9 ust. 4 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35 powinny wziąć pod uwagę wytyczne nr 1, 2, 4, 5 i 8-11 oraz tabelę porównawczą z załącznika technicznego 1, oceniając, czy wyceny są zgodne z art. 75 dyrektywy Wyłącalność II. Załącznik techniczny stanowi integralną część niniejszych wytycznych.
- 1.33. Zakłady, które są uwzględnione w konsolidacji grupy przygotowującej skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF, nie powinny stosować odstępstwa z art. 9 ust. 4 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35.

Zgodność i zasady sprawozdawczości

- 1.34. Niniejszy dokument zawiera wytyczne wydane na mocy art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EIOPA, a właściwe organy i instytucje finansowe podejmą wszelkie starania w celu przestrzegania wytycznych i zaleceń.
- 1.35. Właściwe organy, które przestrzegają lub zamierzają przestrzegać niniejszych wytycznych powinny w odpowiedni sposób włączyć je w swój system regulacyjny lub system nadzoru.
- 1.36. Właściwe organy mają dwa miesiące od wydania przetłumaczonej wersji niniejszych wytycznych na potwierdzenie EIOPA, czy przestrzegają lub zamierzają ich przestrzegać, wraz z podaniem powodów ich nieprzestrzegania.
- 1.37. W przypadku braku odpowiedzi w tym terminie właściwe organy zostaną uznane za nieprzestrzegające wymogów sprawozdawczości i zostanie to uwzględnione w sprawozdaniu.

Przepisy końcowe dotyczące przeglądów

1.38. Niniejsze wytyczne podlegają przeglądowi przez EIOPA.